

УДК 656.073

Васильєва Л.О.¹, Острогляд О.О.¹, Єгорова Д.С.¹

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² ст. гр. Т-813сп НУ «Запорізька політехніка»

РЕФОРМУВАННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ПЕРЕВАГИ ДЛЯ УЧАСНИКІВ ПЕРЕВІЗНОГО ПРОЦЕСУ ТА ІНТЕГРАЦІЯ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ

Минулого року в Україні почали складати новий Митний кодекс який має бути синхронізованим з нормами Митного кодексу ЄС щодо регуляції всіх експортно-імпортних процедур в Україні. Основні ключові особливості нового Митного кодексу спрямовані на спрощення митних процедур та зменшення часу оформлення товарів. Його розробка йде на основі Митного кодексу ЄС з урахуванням реалій українського життя й потреби вітчизняного бізнесу.

У жовтні 2024 року Президентом України було підписано Закони, які наближають Митний Кодекс до митного законодавства ЄС. Мова йде про Закон № 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу», який набуває чинності з 19 квітня 2025 року, та Закон № 3977-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», який вже набув чинності [1,2].

Законом № 3926-IX внесено зміни у Митний кодекс, які стосуються всіх учасників зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі операторів перевезень, експедиторів, перевізників.

Запроваджено концепцію митного представництва, аналогічну тій, що має місце в ЄС, щодо провадження митної брокерської діяльності. На практиці це означає, що дозвіл на провадження митної брокерської діяльності замінюється на авторизацію. Євроінтеграційними нормами до Митного кодексу України змінено повноваження митних брокерів: «декларант» стає «утримувачем митного режиму», оскільки основна його функція – дотримуватися всіх обов’язків та умов, які виникають у зв’язку з поміщенням товарів у той чи інший митний режим. Декларантом на новими нормами є той, хто бере на себе відповідальність за митне декларування, якими можуть бути як імпортер/експортер, що є утримувачем митного режиму, так і митний представник [3].

Змінами щодо митних режимів передбачено, що поміщення товарів у митні режими імпорту, тимчасового ввезення, переробки на митній території та переробки за межами митної території здійснюватиметься на підставі відповідних авторизацій. Крім того, з дозволу митного органу підприємство має право переміщувати товари, поміщені у зазначений митний режим, з одного місця в інше місце на митній території України.

Запроваджено європейську модель щодо митних складів і процедури тимчасового зберігання товарів під митним контролем на підставі декларації тимчасового зберігання.

На цей час Європейською комісією вже визначено основні досягнення України в митній сфері (рис. 1).

Рисунок 1 – Основні висновки Єврокомісії щодо досягнень України в митній сфері

Компанії зі статусом АЕО вже користуються перевагою виконання митних формальностей в першочерговому порядку. Згідно із Законом, першочерговий порядок стосується також і митного контролю та перетин кордону (у т. ч. при використанні е-Черги). Також вже діють транзитні спрощення згідно з Конвенцією МДП («статус авторизованого вантажовідправника / вантажоодержувача МДП»), які є аналогічними тим, які діють за процедурою спільного транзиту, та дозволяють розпочинати/завершувати процедуру транзиту на умовах Конвенції МДП на власному об'єкті [4].

Державна митна служба спільно з Міністерством розвитку громад та територій запровадили опцію для авторизованих економічних операторів у вигляді пріоритетної черги перетину кордону в рамках проєкту «е-Черга»: в певних пунктах пропуску через кордон організовано окремі смуги та робочі місця з маркуванням «АЕО/NCTS/TIR» для першочергового оформлення відповідних вантажів.

Визначено подальші кроки, які необхідно здійснити Україні відповідно до Висновку Єврокомісії найближчим часом (рис. 2).

Рисунок 2 – Основні задачі реформування митної сфери

Наразі в державах ЄС також передбачається проведення масштабної митної реформи, якою передбачається зміну статусу АЕО на статус «Trust and Check» (довіряй і перевіряй), яку заплановано на 2028-2038 роки.

Важливо, що критерії для нового статусу охоплюватимуть частину критеріїв статусу АЕО. Тому й українським учасникам ЗЕД треба прагнути отримати статус АЕО-С на митні спрощення саме зараз, щоб не лише мати змогу застосовувати всі зазначені переваги, але й пристосуватися до майбутніх змін при необхідності отримання статусу «Trust and Check» в майбутньому, після завершення імплементації митного законодавства до європейських норм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу» № 3926-IX від 22 серпня 2024 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3926-20#Text>
2. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» № 3977-IX від 17 вересня 2024 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3977-20#Text>
3. Проєкт EU4PFM: Прямуюмо разом. Як Україна рухається до Митного союзу з ЄС? URL: <https://eu4pfm.com.ua/news/yak-ukraina-rukhaietsia-do-mytneho-soiuzu-z-yes/?lang=uk> (дата звернення 16.03.2025).
4. INTEGRITES. Україна перезавантажує митницю та гармонізує митне законодавство з нормами ЄС. URL: <https://www.integrites.com/uk/publications/reboot-of-the-customs-service-in-ukraine/#n11> (дата звернення 16.03.2025).